

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2012 roku

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisław Rączkowski
Sędziowie:	SA Witold Franckiewicz SA Robert Wróblewski (spr.)
Protokolant:	Aldona Zięta

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Ludwika Uciurkiewicza

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2012 roku

sprawy **J. M.**

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 maja 2012 roku, sygn. akt III K 450/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1)
- 1) **wymiar kary pozbawienia wolności, orzeczonej wobec oskarżonego J. M. za czyn z art. 157 § 2 k.k., podwyższa do roku i 6 (sześciu) miesięcy,**
- 2) **uchyla orzeczenie zawarte w pkt II, wydane na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k., dotyczące warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wymierzonej oskarżonemu J. M.,**
- 3) **na podstawie art. 63 § 1 k.k., na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności, zalicza okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego od dnia 5 czerwca 2011 roku do dnia 3 marca 2012 roku,**

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za obie instancje, zaliczając wydatki powstałe od chwili wszczęcia postępowania na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

J. M. został oskarżony o to, że:

w dniu 5 czerwca 2011 r. we W., chcąc pozbawić życia M. P. zadał jej ręką uzbrojoną w tłuczek kuchenny częścią tępą kilka uderzeń w głowę oraz kończyny górne i dolne, a następnie częścią rąbiącą zamierzył się w kierunku jej twarzy, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na obronę podjętą przez pokrzywdzoną, w wyniku czego uderzył ją w przedramię powodując ranę ciętą, oraz z uwagi na interwencję sąsiadów i ucieczkę pokrzywdzonej, czym spowodował u M. P. obrażenia ciała w postaci licznych podbiegnięć krwawych na głowie, tułowiu i kończynach oraz obrzęków w zakresie głowy oraz ranę ciętą przedramienia prawego,

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 16 maja 2012 roku (sygnatura akt III K 450/11), rozstrzygnął:

I. uznał oskarżonego J. M. za winnego tego, że w dniu 5 czerwca 2011 r. we W. spowodował u M. P. obrażenia ciała w ten sposób, że kilkakrotnie uderzył ją ręką i tłuczkiem w okolice głowy i tułowia oraz rąk w wyniku czego doznała ona obrażeń w postaci licznych podbiegnięć krwawych na głowie, tułowiu i kończynach, obrzęków w zakresie głowy oraz rany ciętej przedramienia prawego, powodujące u niej naruszenie czynności narządów ciała trwające nie dłużej niż siedem dni, to jest czynu z art. 157 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 157 § 2 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności tytułem próby na okres lat 3 (trzech);

III. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zarządził zwrot oskarżonemu przedmiotu wymienionego w wykazie dowodów rzeczowych nr Drz I/426/11, pod poz. 17;

IV. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zarządził zwrot pokrzywdzonej M. P. przedmiotów wymienionych w wykazie dowodów rzeczowych nr Drz I/426/11, pod poz. 2, 3, 11, 12, 13, 14;

V. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 5 czerwca 2011 r. do dnia 3 kwietnia 2012 r.;

VI. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów postępowania, które zaliczył na rachunek Skarbu Państwa i od opłaty w sprawie.

Z wyrokiem tym nie pogodził się prokurator.

Prokurator zaskarżył wyrok w całości, na niekorzyść oskarżonego, i zarzucił:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść wyrażający się w przyjęciu, iż J. M. nie dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa kwalifikowanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § k.k. i nie działał z zamiarem pozbawienia życia pokrzywdzonej, podczas gdy prawidłowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności okoliczności dotyczących przebiegu zdarzenia z dnia 05 czerwca 2011 r. oraz zeznań pokrzywdzonej M. P. oraz świadków A. J., J. J., P. Ł. i P. P. prowadzi do wniosku przeciwnego;

II. rażąco niewspółmierność kary orzeczonej wobec oskarżonego J. M. w wymiarze 10 (dziesięć) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 3 (trzech) wynikającą z niedostatecznego uwzględnienia okoliczności obciążających, w szczególności wysokiego stopnia społecznej szkodliwości czynu, szczególnie agresywnego zachowania się oskarżonego wyrażającego się w użyciu niebezpiecznego narzędzia w postaci tłuczka do mięsa w stosunku do pokrzywdzonej M. P. oraz wielości zadanych nim pokrzywdzonej uderzeń.

Podnosząc te zarzuty prokurator wniósł o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, ewentualnie zmianę wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze

w pkt I poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary 2 lat pozbawienia wolności z jednoczesnym zaliczeniem na jej poczet okresu zatrzymania i tymczasowego aresztowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje prokuratora jest częściowo zasadna.

I

Nietrafny jest zarzut postawiony w punkcie I apelacji (tzw. trzecia podstawa odwoławcza, określona w art. 438 pkt 3 k.p.k.).

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku jest tylko wówczas trafny, gdy zasadność wniosków i ocen dokonanych przez sąd orzekający, wynikających z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Tego rodzaju nieprawidłowości skarżący natomiast nie wykazał.

Jest tak dlatego, że sąd orzekający ma prawo, a nawet obowiązek, oceniania wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie. Wymóg, aby podstawę wyroku stanowił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej (art. 410 k.p.k.), oznacza konieczność znajdowania się w polu uwagi sądu w chwili rozstrzygnięcia wszystkich okoliczności. Nie chodzi zaś o to, aby orzeczenie zapadło na podstawie wykluczających się dowodów, bo jest to oczywiście niemożliwe. Sąd ma prawo oprzeć się na jednych dowodach, a pominąć inne, jeśli ich treść jest rozbieżna. W takiej sytuacji istota rozstrzygnięcia polega na daniu priorytetu niektórym dowodom. Obowiązkiem Sądu jest wówczas wskazanie, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Z obowiązku tego Sąd Okręgowy wywiązał się należycie. Sąd ten bowiem wnikliwie analizował wszystkie wyjaśnienia oskarżonego oraz zeznania świadków i logicznie wykazał, które i dlaczego oraz w jakim zakresie są wiarygodne. Ocenę tę przeprowadzono z poszanowaniem zasady obiektywizmu, na podstawie wszechstronnej analizy całokształtu materiału dowodowego. Nie wykazuje ona błędów natury faktycznej (niezgodności z treścią dowodów) czy logicznej (błędności rozumowania i wnioskowania) i jest zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a więc w sposób odpowiadający zasadzie swobodnej oceny dowodów określonej w art. 7 k.p.k.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd meriti są jednoznaczne, wskazują na konkretne zachowania oskarżonego, korespondujące z opisem przypisanego czynu, poprzez które zrealizowane zostały przedmiotowe i podmiotowe znamiona przypisanego mu przestępstwa.

Zważywszy powyższe, Sąd Apelacyjny nie miał podstaw do uwzględnienia zarzutów podniesionych w apelacji, albowiem ustalenia faktyczne, które kwestionuje skarżący w sposób określony w środku odwoławczym, nie są błędne i zostały poczynione zgodnie z zasadami rzetelnego procesu.

Rozbieżności na jakie wskazuje prokurator w apelacji nie są w stanie zdyskredytować ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy. Nie sposób też uznać, aby miały one wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

W istocie krytyka zaskarżonego wyroku, podjęta przez prokuratora w apelacji, dotyczy ustalenia, że oskarżony J. M. nie działał z zamiarem zabójstwa pokrzywdzonej M. P.. Tymczasem zdaniem prokuratora oskarżony chciał pozbawić życia pokrzywdzoną.

Ustalenia dotyczące kwestii zamiaru sprawcy czynu zabronionego związane są bardzo często z poważnymi trudnościami dowodowymi. Jest tak przede wszystkim z uwagi na specyficzne trudności dowodowe dotyczące sposobu rekonstruowania i udowadniania przeżyć psychicznych sprawcy mających prawnokarnie relewantny charakter. O przeżyciach psychicznych związanych z popełnieniem czynu zabronionego najlepiej powiedzieć mógłby sam sprawca. Jednak to, co zechce on powiedzieć, nie zawsze będzie (subiektywnie i obiektywnie) prawdziwe.

Zdając sobie dobrze sprawę z tego, że dowodzenie okoliczności natury podmiotowej czynu zabronionego stanowi "piętę achillesową" prawa dowodowego (por. I. Andrejew: Kwalifikacja prawna czynu przestępnego, Warszawa 1987, s. 38 i n.), Sąd Okręgowy poddał starannej analizie i ocenie te wszystkie okoliczności stanu faktycznego niniejszej sprawy, które przemawiają za przyjęciem działania oskarżonego z zamiarem spowodowania lekkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej – czyn z art. 157 § 2 k.k. (strony 21-24 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Przez wiele lat orzecznictwo Sądu Najwyższego przy udowadnianiu zamiaru zabójstwa kładło wyłącznie lub przede wszystkim nacisk na okoliczności związane ze sposobem działania sprawcy, szerzej ze stroną przedmiotową czynu (rodzaj narzędzia, sposób jego użycia, miejsce rażenia itp.). Od początku lat siedemdziesiątych zaczyna dominować tendencja do uwzględniania w tym względzie całokształtu okoliczności zdarzenia przestępnego (por. orzecznictwo Sądu Najwyższego cytowane i analizowane przez Z. Dodę i A. Gaberle: Dowody w procesie karnym, Warszawa 1995, s. 40 i n).

Nie ma tutaj potrzeby, aby Sąd Apelacyjny wypowiadał się na temat wartości teoretycznej i praktycznej poszczególnych koncepcji zamiaru zabójstwa. Wielość koncepcji teoretycznych wynikać tu może stąd, że każda z nich zawiera ziarno prawdy.

Jest najzupełniej oczywiste, że zamiaru sprawcy nie można się domyślać ani domniemywać.

Wszelkie wątpliwości, które zrodzić się mogą przy ocenie zamiaru z jakim działał sprawca przestępstwa, powinny być rozstrzygane zgodnie z regułą określoną w art. 5 § 2 k.p.k., albowiem efektem takiego rozgraniczenia jest niezbędne ustalenie z zakresu tzw. podstawy faktycznej wyroku.

Tym samym i w tym świetle Sąd Okręgowy trafnie uczynił, sięgając *in concreto* do kwalifikacji prawnej z art. 157 § 2 k.k., czyli zawierającej bezsporny skutek działania oskarżonego, ponieważ zasięg tej kwalifikacji prawnej z pewnością nie stwarza obawy pomyłki, a czego nie jest w stanie zagwarantować uwzględnienie postulatu zawartego w apelacji prokuratora.

II

Rację ma natomiast prokurator wówczas, kiedy podnosi, że kara orzeczona w zaskarżonym wyroku razi swoją łagodnością. Okoliczności, szczególnie te obciążające oskarżonego, na które zasadnie wskazuje skarżący, faktycznie nie w pełni zostały dostrzeżone przez Sąd Okręgowy, a w każdym razie nie dość uwzględnione przy wymiarze kary pozbawienia wolności. Sąd Apelacyjny, w znacznej mierze, podziela zapatrywanie skarżącego.

Przekonanie Sądu o tym, że orzeczona kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie będzie wystarczająca dla osiągnięcia wobec oskarżonego celów kary jest oparte przede wszystkim na postawie oskarżonego, jego właściwościach i warunkach osobistych, dotychczasowym sposobie życia oraz zachowaniu się po popełnieniu przestępstwa. Istotne znaczenie przy rozstrzyganiu o możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary miała ocena psychicznego stosunku sprawcy do popełnionego przez niego czynu.

W efekcie rozważenia tych ww. przesłanek konieczne jest sformułowanie wniosku, że poprzestając na warunkowym zawieszeniu wykonania kary orzeczonej wobec oskarżonego, Sąd Apelacyjny nie ma przekonania, że oskarżony nie popełni więcej przestępstwa, a to jest minimalnym przeciwieństwem zadaniem kary.

Mając to wszystko na uwadze – rozstrzygnięto jak w wyroku.

III

Oskarżonego zwolniono od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych wobec ustalenia, że ich uiszczenie byłoby dla niego zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów.

Podstawę prawną tego rozstrzygnięcia stanowi art. 635 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.